

Riistantutkimuksen tiedote 194B:1-7. Helsinki 20.8.2004

De stora rovdjurens antal och föryngring år 2003.

Ilpo Kojola och Elisa Määttä

Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet uppskattade de stora rovdjurens minimiantal i slutet av år 2003 till 800 björnar, 150 vargar, 920 lodjur och 125 järvar. Vargen och järven ökade i antal jämfört med år 2002. Björnstammen minskade något. Antalet björnkullar uppskattades till 80-90, i vilka sammanlagt 160-170 ungar. 13-14 vargkullar föddes, i vilka sammanlagt 45-55 valpar. Antalet lodkullar uppskattades till 155-160 med sammanlagt 270-290 ungar. Sammanlagt registrerades 14504 observationer av stora rovdjur, vilket är nytt rekord för övervakningsprogrammet. Ökningen av antalet observationer berodde närmast på observationerna av lodjur. Uppskattningen av antalet rovdjur baserar sig på kullobservationer. Den geografiska tyngdpunkten för björnstammen var fortsättningsvis östra Finland, där 40 % av Finlands björnstam förekom. Ett begränsat, men viktigt föryngringsområde fanns i mellersta Finland. Vargstammen var koncentrerad till östra Finlands stamskötselområde, men en vargkull observerades även i mellersta Finland. Järven förekom rikligast inom det nordliga renskötselområdet och i östra Finland. Arten har bildat en liten reproducerande stam även i västra Finland.

Specialforskare Ilpo Kojola, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, Tutkijantie 2 A, 90570 Uleåborg, tel. 0205 751411, forskningssekreterare Elisa Määttä, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, Ohtaojantie 19, 93400 Taivalkoski,

Sammanlagt registrerades 14504 observationer av stora rovdjur. Uppskattningarna av antalet rovdjur baserar sig i första hand på kullobserveringar, vilka analyseras med GIS-program. Vid gallringen av överlappande observationer är de primära kriterierna avståndet mellan observationerna, observationsdatum, samt ungvullens storlek.

Viktig tilläggsinformation om vargstammen i Kajaland, Norra Karelen och Norra Savolax erhöles genom radio- och satellituppföljning.

Övrig viktig information om förekomsten av järv och lodjur inom renskötselområdet fick man med hjälp av rutträknningar gjorda inom kärnområdet. Dessa räkningar utfördes tillsammans med Forststyrelsen och renbeteslagen.

Björnstammen minskade något

Björnstammen var något mindre än föregående år. Minimistammen var år 2003 800-830 individer. År 2003 registrerades 4228 björnobservationer, 12 % mindre än år 2002. Andelen observationer gjorda inom björnstammens kärnområden under år 2003 av alla observationer för åren 2002 och 2003 var följande: Södra Savolax 51, Kajaland 45, Mellersta Finland 45, Kymmene 42, Lappland 47, Uleåborg 41 och Norra Karelen 49 %.

Inom östra Finlands stamskötselområde lever ca. 40 %, i det inre av Finland 25 % och inom renskötselområdet ca. 24 % av Finlands björnstam. I östligaste Finland och ställvis i det inre av Finland är stammens täthet högre än genomsnittet (figur 1).

Sammanlagt registrerades 291 observationer av ungvullar. Kullarna innehöll i medeltal 1,8 ungar. Kullstorleken torde vara något större då alla ungar troligtvis inte observeras. Totalt observerades 80-90 separata ungvullar och i dessa fanns uppskattningsvis 160-170 ungar.

Tabell 1. De stora rovdjurens minimiantal i stamskötselområdena i slutet av år 2003.

Område	Björn	Varg	Järv	Lodjur
Norra renskötselområdet (I)	50	3	45	5
Västra renskötselområdet (II)	60	1	2	20
Östra renskötselområdet (III)	80	6	15	15
Västra Finland (IV)	75	10	13	290
Mellersta Finland (V)	200	25	10	300
Östra Finland (VI)	335	105	40	290
<i>Totalt</i>	<i>800</i>	<i>150</i>	<i>125</i>	<i>920</i>

Antalet sannolikt separata ungpullar i olika jaktvårdsdistrikt uppskattades enligt följande: Södra Savolax 9, Kajanaland 9, Mellersta Finland 7, Kymmene 8, Lappland 14, Uleåborg 5, Österbotten 4, Norra Karelen 24 och Norra Savolax 6.

Kullobservationernas andel av alla observationer beskriver grovt stammens strukturskillnader och de varierade enligt följande: Södra Savolax 10, Kajanaland 3, Mellersta Finland 6, Kymmene 9, Lappland 4, Uleåborg 9, Norra Karelen 8 och Norra Savolax 5 %.

Vargstammen ökade

I slutet av år 2003 fanns i Finland 150-165 vargar. 2565 vargobservationer registrerades, 3 % mera än år 2002. I Finland föddes år 2002 minst 13, möjligen 14, vargpullar i vilka fanns sammanlagt 45-55 valpar. Antalet valpar födda i Finland har ökat med det dubbla mellan åren 1996 och 2002. Inom östra Finlands stamskötselområde föddes 11-12 av kullarna och i det inre av Finland 1-2. En vargpull föddes inom renskötselområdet.

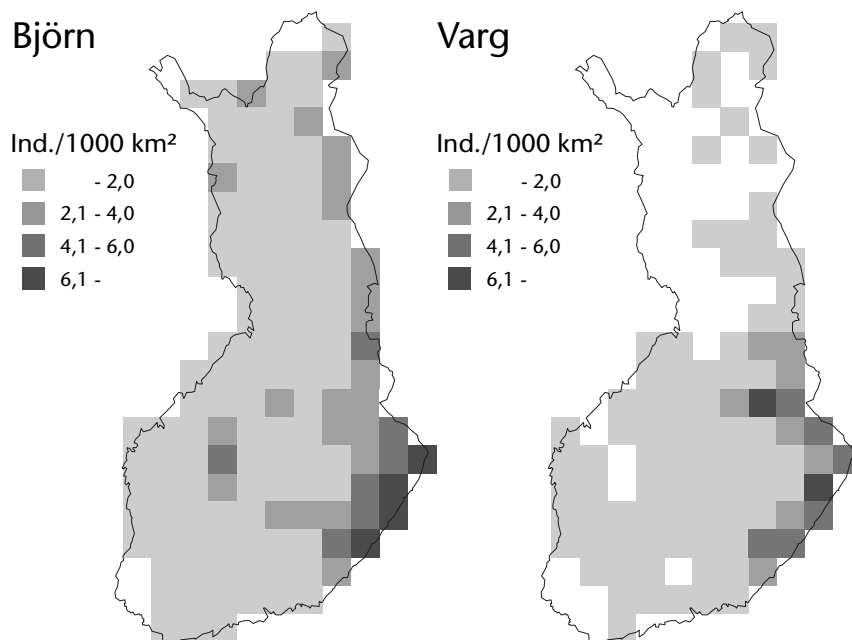
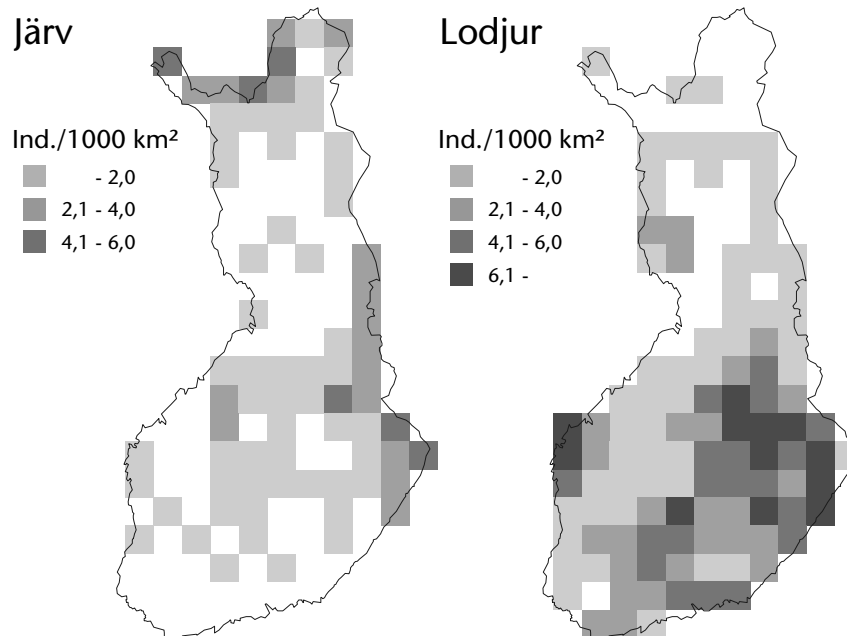

Fig. 1. De stora rovdjurens förekomststäthet (ind./1000 km²) i 50 x 50 km enhetskoordinatrutor i slutet av år 2003.

Därtill gästade 4-5 kullar födda på ryska sidan östra Finlands stamskötselområde.

Av vargstammen i Finland levde 70 % inom östra Finlands stamskötselområde och sammanlagt 87 % inom östra Finlands och mellersta Finlands stamskötselområde. Dryga 40 % av Finlands vargstam förekom i Norra Karelen. Valpkullar påträffades i fem jaktvårdsdistrikt: Södra Savolax, Kajanaland, Kymmene, Norra Karelen och Norra Savolax. Inom övriga distrikt gjordes inga säkra observationer av föryngring. Vargstammens strukturskillnader mellan viltvårdsdistrikten (distrikt med minst 20 observationer) beskrivs av andelen ensamma vargar av det totala antalet vargobservationer: Södra Savolax 75, Kajanaland 65, Mellersta Finland 89, Kymmene 61, Lappland 92, Uleåborg 89, Norra Karelen 52, Österbotten 86, Norra Savolax 70, Svenska Österbotten 79, Satakunda 76 och Nyland 86 %.

Stammen var koncentrerad till östra Finlands stamskötselområde (tabell 1, fig. 1). Vargarnas minimiantal har ökat med 58 % under de senaste fem åren (fig. 2).

Lodjuret ökade

I Finland levde i slutet av år 2003 åtminstone 920-940 lodjur. 6934 observationer av lodjur meddelades, 22 % mera än år 2002.

Antalet lodjursobservationer ökade jämfört med år 2002 i de flesta jaktvårdsdistrikt. Procentandelen observationer år 2003 av årens 2002-2003 sammanlagda antal observationer var följande: Södra Tavastland 64, Södra Savolax 57, Kajanaland 60, Mellersta Finland 54, Kymmene 61, Lappland 53, Uleåborg 55, Norra Tavastland 47, Norra Karelen 45, Norra Savolax 65, Österbotten 44, Svenska Österbotten 45, Satakunda 48, Nyland 53 och Egentliga Finland 57 %.

Antalet separata ungvullar födda år 2003 uppskattades vara följande inom olika jaktvårdsdistrikt: Södra Tavastland 10, Södra Savolax 10, Kajanaland 7, Mellersta Finland 10, Kymmene 14, Norra Karelen 25, Österbotten 9, Norra Tavastland 9, Norra Savolax 32, Svenska Österbotten 10, Satakunda 4, Nyland 10 och Egentliga Finland 2. I kullarna fanns i medeltal 1,7 valpar.

Procentandelen kullobservationer av alla lodjursobservationer som indikerar stammens struktur och samtidigt produktion varierade enligt följande: Södra Tavastland 21, Södra Savolax 10, Kajanaland 10, Mellersta Finland 12, Kymmene 10, Norra Karelen 13, Österbotten 27, Norra Tavastland 20, Norra Savolax 22, Svenska Österbotten 24, Satakunda 20, Nyland 26 och Egentliga Finland 17 %. Andelarna indikerar att lodjursstammens produktivitet varit högst inom vitsvanshjortens utbredningsområde.

Järvstammen ökar långsamt

Av den minst 125-135 individer stora järvstammen förekom 36 % (45) inom det nordliga renskötselområdet. Där har järvstammen under de senaste åren varit stabil eller ökat långsamt. I Enontekis var stammen något mindre än i mitten av 1990-talet, men i västra Enare har järvstammen fortsatt att öka något. I östra Finland förekom 32 % av Finlands järvstam.

Söder om renskötselområdet uppskattades minst 8-10 järvkullar ha blivit födda och inom renskötselområdet var antalet 6-10 kullar. En kull från västra Finlands område anmäldes. Sammanlagt gjordes 815 observationer av järv, 1,4 % mera än år 2002.

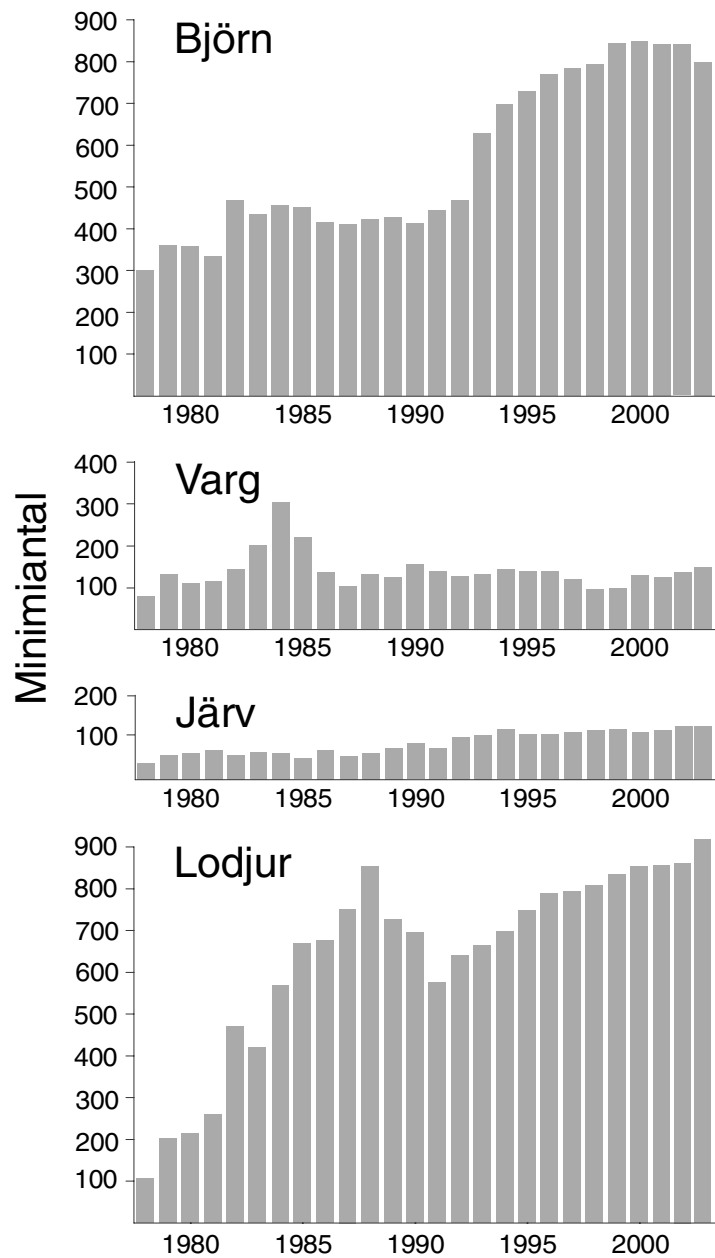

Fig. 2. De stora rovdjurens minimiantal i Finland åren 1978-2003.